

Hälsa och migrationsvilja i en global kontext

Mikael Elinder & Oscar Erixson

Hur friska är de som avser att migrera inom en snar framtid? Denna Delmi-rapport undersöker sambandet mellan hälsa och migration med särskilt fokus på selektionshypotesen, som innebär att friskare individer är mer benägna att vilja migrera. Studien bygger på inhämtade data från ett stort antal ursprungsländer och omfattar individers attityder till såväl intern som internationell migration.

Introduktion

Vad utmärker de individer som väljer att bryta upp och flytta till en annan del av världen? Denna rapport undersöker om de som önskar att flytta har bättre hälsa än de som hellre stannar kvar i sina hemländer.

Att förstå sambandet mellan hälsa och migration är viktigt av flera skäl. Hälsokapital (Grossman 1972) har länge erkänts som en central komponent i humankapitalet (Heckman 2006) och är därför mycket relevant för att förstå hur produktiva resurser omfördelas genom brain drain. Brist på adekvat vård i närområdet kan också vara ett motiv till att flytta till en region med bättre vård. Sammantaget är förståelsen för hur hälsa och migration hänger ihop av stor betydelse vid utformningen av migrations- och integrationspolitik i de potentiella destinationsländerna – oavsett om vi talar om intern eller internationell migration. Behov av sjukvård, utbildning och arbetsmarknads

integrationsåtgärder är alla beroende av hur hälsotillståndet hos nyinflyttade ser ut. Samtidigt påverkar politiken också hur attraktivt det är att flytta till olika ställen.

Material och metod

Rapporten försöker empiriskt analysera relevansen av selektionshypotesen genom att jämföra variation hälsa mellan individer som uttrycker en önskan att migrera och individer som inte har en sådan önskan. För detta ändamål använder studien individbaserade enkätdata från Gallup World Poll, som innehåller information om både migrationsvilja och självrapporterad hälsa, alltså individens egen bedömning av sin hälsa, för 1,4 miljoner individer i mer än 160 länder. Förutom internationell migration undersöker denna studie även den interna migrationen i relation till selektionshypotesen. Slutligen analyserar rapporten heterogenitet i den hälsosamma migranteffekten beroende på önskat destinationsland.

Rapporten utgör den första empiriska analysen av selektionshypotesens relevans i relation till den hälsosamma migranteffekten för ett stort antal ursprungsländer och för både intern och internationell migration. Studien belyser både internationell och intern migration samt utforskar variationer mellan olika regioner och destinationspreferenser.

Vad säger tidigare forskning om hälsa och migrationsbenägenhet?

Forskning har visat att migranter i många fall är positivt selekterade på hälsa. Rent empirisk har det i ett flertal studier observerats att invandrare ofta har bättre hälsa än infödda med likande socioekonomisk status, ett fenomen som kommit att benämnas under olika namn som: *The healthy migrant effect*, *The healthy migrant hypothesis* eller *The migrant mortality advantage*. De första studierna på området visade att latinamerikanska invandrare i USA hade överraskande god hälsa jämfört med amerikaner (Markides och Coreil 1986; Sorlie m.fl. 1993). Liknande mönster har senare hittats i många länder, inklusive i Sverige (t.ex. Aldridge m.fl. 2018; Helgesson m.fl. 2019).

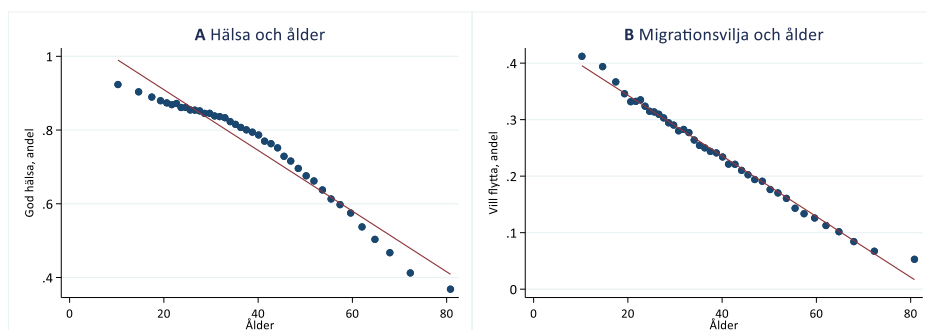
Det finns flera förklaringar till detta fenomen i forskningslitteraturen. En förklaring, den så kallade selektionshypotesen (som ibland, något förvirrande, också refereras till som "the healthy migrant effect"), och den som är i fokus

i denna rapport är att friskare individer är mer sannolika att flytta till ett nytt land (Jasso m.fl. 2004). Litteraturen som försöker förstå hur viktig selektionshypotesen är har huvudsakligen analyserat hälsoskillnader bland nyanlända migranter, jämfört med grupper av infödda individer med liknande socio-ekonomisk bakgrund (t.ex. Aldridge m.fl. 2018; Antecol och Bedard 2006; Helgesson m.fl. 2019; Jasso m.fl. 2004).

Resultat

Resultaten bekräftar att individer som uppger att de har bättre hälsa i genomsnitt är mer benägna att vilja migrera. Detta positiva samband försvinner dock när man beaktar ålder. Eftersom yngre individer tenderar att vara både friskare och mer benägna att migrera, verkar det observerade sambandet mellan hälsa och migrationsönskemål drivas av åldersskillnader snarare än en direkt effekt av hälsotillståndet. När man jämför individer i samma ålder framkommer att de som har bättre hälsa är något mindre benägna att vilja migrera.

Figur 1. Sambanden mellan hälsa och ålder (A) och migrationsvilja och ålder (B)

Resultaten av studien tyder också på regionala skillnader i sambandet mellan hälsa och viljan att migrera. Även om det allmänna mönstret gäller globalt finns det vissa nyanser, särskilt i Europa, där individer med sämre hälsa är mer benägna att vilja migrera jämfört med sina friskare jämnåriga. Dessutom tenderar personer från länder utanför EU som vill migrera och som önskar flytta till EU- eller nordiska länder att vara något friskare än de som föredrar andra destinationer. Detta tyder på en något starkare "effekt av friska migranter" för migration till dessa regioner.

När det gäller intern migration står resultaten i kontrast till resultaten för internationell migration. När ålder kontrolleras är det något mindre sannolikt att personer med bättre hälsa uttrycker en önskan att flytta inom sitt eget land. Denna slutsats är särskilt relevant i samband med urbaniseringstrender, eftersom friskare individer i genomsnitt bor i städer och önskan att flytta inom ett land ofta är kopplad till migration från landsbygden till städerna.

Politisk relevans

För svensk migrations- och integrationspolitik finns flera viktiga lärdomar från rapportens resultat. För det första bekräftar studien att migranter ofta är en positivt selekterad grupp med avseende på hälsa, vilket har implikationer för integrationsåtgärder och arbetsmarknadsanpassning.

För det andra kan den observerade "hälsosamma migrationseffekten" för migration till EU och de nordiska länderna påverka framtida migrationsmönster och tillgången på arbetskraft, särskilt mot bakgrund av de demografiska utmaningarna i dessa regioner. För det tredje kan förståelsen av hälsorelaterad selektion i intern migration bidra till regional utvecklingspolitik och hälso- och sjukvårdsplanering, så att hälso- och sjukvårdsresurserna anpassas till befolkningens rörlighetstrender.

Sammantaget ger denna studie nya empiriska belägg för selektionshypotesen inom migration och understryker vikten av att beakta hälsa som en faktor i migrationspolitik och planering.

Referenser

Aldridge, R. W., L. B. Nellums, S. Bartlett, A. L. Barr, P. Patel, R. Burns, S. Hargreaves, J. J. Miranda, S. Tollman, J. S. Friedland, och I. Abubakar (2018). Global patterns of mortality in international migrants: A systematic review and meta-analysis. *The Lancet* 392(10164): 2553–2566.

Antecol, H. och K. Bedard. (2006). Unhealthy assimilation: why do immigrants converge to American health status levels? *Demography*, 43: 337–360.

Grossman, M. 1972. The Demand for Health: A Theoretical and Empirical Investigation. NBER National Bureau of Economic Research.
<http://www.nber.org/books/gros72-1>

Heckman, J.J. 2006. Skill Formation and the Economics of Investing in Disadvantaged Children. *Science* 312(5782): 1900–1902.

Helgesson, M., B. Johansson, T. Nordquist, E. Vingård, och M. Svartengren (2019). Healthy migrant effect in the Swedish context: a register-based, longitudinal cohort study. *BMJ Open* 9: e026972.

Jasso, G. D.S. Massey, M.R. Rosenzweig, och J.P. Smith (2004). Immigrant Health: Selectivity and Acculturation. IFS Working Papers 04/23, Institute for Fiscal Studies (IFS), London.

Markides, K. S. och J. Coreil (1986). The Health of Hispanics in the Southwestern United States: An Epidemiologic Paradox. *Public Health Reports* 101(3): 253–265.

Sorlie, P.D., E. Backlund, N. J. Johnson, och E. Rogot. (1993). Mortality by Hispanic Status in the United States. *JAMA* 270(20):2464–2468.
doi:10.1001/jama.1993.03510200070034.

Hälsa och migrationsvilja i en global kontext

Mikael Elinder & Oscar Erixson

Delmi Policy Brief 2025:10

Stockholm 2025

ISBN 978-91-89993-37-2

Författarna ansvarar själva för innehåll, slutsatser och
policyrekommendationer

